

EGY EMBER, AKIT MINDENKI SZERETETT

Emlékezés Sziget Lászlóra

Azt mondják, a viccet mesélt a prágai szálló halljában, amikor... A magyar filmküldöttség tagjai, barátai és tanítványai már előre mosolyogtak, mert Sziget Lászlónál a vicc-elmondás, a történetmesélés nemcsak a csattanóból állt, hanem élvezett minden szót, minden fordulatot, valósággal forgatókönyvet írt minden emlékéből és gazdag, változatos életének anekdotáiból, akkor Prágában is elemében volt, élvezte az életet és még megtoldotta egyéniségének színével, amikor... Kerülgetem, nem vagyok képes befejezni a mondatot. Annyira nem illik Sziget Lászlóhoz, amit ezután tett velünk!

Elképzelttem, hogy beleírom egy forgatókönyvbe: áll egy ember, akit mindenki szeret, alkotó erejének teljében, munkakedvének gazdag virágzásában, páratlan terepismerettel, szakmájának és hazájának képviselőjében egy baráti főváros szállodai előcsarnokában, mesél, mesél, egyszerre csak a szívéhez kap, elvágódik, a hallgatók arcáról még le sem fagyott a mosoly, de ő már nem él. Ha ezt találtam volna írni, megfogott volna a Hunnia udvarán, belém karol és azt kérdezi: »Megbolondultál, fiacskám?« (»Fiacskám« volt neki mindenki, nemcsak én, a pár évvel fiatalabb, de X. bácsi, a néhány esztendővel idősebb munkatárs is, hát még a valóban fiatalok!) »Nem szabad ilyet csinálni a nézővel, fiacskám! Jó, viccet mesél, jó, a szívéhez kap, jó elvágódik, jó, a többiek megremülnek, de akkor aztán elég! Közel vinni a kamerát hozzá, kacsintson egyet, csak tréfa volt, ugratás. Az élet szép, ezt kell mondani a nézőnek!«

Sziget László gyártásvezető volt, »producer« a régi szóval, s ezt a néhez, hálátlan munkát komolyan vette. Nem szólt bele az író és a rendező munkájába, csak éppen el-

olvasta a forgatókönyvet, ott volt minden forgatásnál és rendezőnek, írónak, operatőrnek, színésznek jölesett, ha Sziget László nem gyártásvezető, hanem művészi, emberi minőségében hozzászólt. Úgy ismerte a filmet, mint kevesen ebben az országban. Hányan mondhatták el Szigetssel együtt: »Gyermekkora, gyermekkorunk?« A felvételek hosszú szünetekben, amikor a világosítók dolgoznak végeérhetetlenül, Sziget László felelevenítette a magyar filmgyártás gyermekkorát és hőskorát is. Hogy hány némafilm készült forgatókönyv nélkül, csak elkezdtek forgatni, aztán összevagták. Hogy milyen érdekesekek voltak az első hangosfilm felvételek, amikor a rendező mindig közbebeszélt, hiszen megszokta, hogy a hang nem számít.

Mennyit élt át, mennyit dolgozott, kezdeményezett, semmiből teremtett, de magamagáról alig beszélt. Tudtuk, hogy tizenöt éves fölül beállt vöröskatonának. Hogy végigtáncolta az egész országot, még mindig félig gyerekként (hisz az utolsó pillanatilig megmaradt annak...), mint táncos komikus. Hogy 45-ben ő ment be elsőnek a mai Budapest Filmstúdió romjai közé és néhány munkással megindította a filmgyártást. Hogy a felszabadulás utáni első jelentékeny magyar film, a »Valahol Európában« az ő szervező erejének és energiájának köszönheti létrejöttét. Hogy két kézzel, édesapai túlarádó szeretettel adta át tapasztalatait legjobb fiatal rendezőinknek: Fábriknak, Révész Györgynek, legutóbb Makknak.

Ebben a mindig negyvenfokos lázban élő, nyugtalan, gyakran kusza szakmában, az örök versenyben, magamutatásban, féltékenykedésben és szenvedélyben, amely művészet, mesterség és ipar egyszerre, Sziget László az az ember volt, akit mindenki szeretett. Szerettük emberségét, humorát, szíve melegét, tiszteltük, mert tudtuk, hogy az ipar, a mesterség és a művészet minden kérdésében számíthatunk rá.

BOLDIZSÁR IVÁN